

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă, judecător: I. Nașcu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător Valeriu Doagă,
Judecători Tamara Chișca-Doneva, Victor Burduh,
Nina Vascan, Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către Cerneavschi (Diligul) Cristina și avocatul Belousov Andrei,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Oxanei Șișmanean către Diligul Iulia și Diligul (Cerneavschi) Cristina cu privire la restabilirea termenului de acceptare a acțiunii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, prin care a fost casată hotărârea Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 27 aprilie 2017 de respingere a acțiunii,

constată:

La 16.06.2016, Șișmanean Oxana s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat restabilirea termenului de adresare la notar pentru acceptarea moștenirii.

La 24.11.2016, Șișmanean Oxana a înaintat o cerere de concretizare a acțiunii, în care a indicat ca participanți la proces pe notarul Anatolie Luchian, Diligul Iulia și Diligul (Cerneavschi) Cristina.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, părinții ei, Diocher Maria și Diocher Petru, au locuit în orașul XXXX.

Mama ei, Diocher Maria, a decedat la 20.11.1998, însă testament nu a întocmit. După decesul mamei, ea nu s-a adresat la notar să-și perfecteze actele de moștenitor legal, deoarece nu se afla în țară. Revenind în țară în anul 2001, a aflat că toată averea, rămasă după decesul mamei, a moștenit-o tatăl ei, Diocher Petru și respectiv a perfectat toate actele pe numele lui.

Aflându-se în țară în anul 2001, nu s-a adresat la notar pentru acceptarea moștenirii după decesul mamei, deoarece în casă locuia tatăl său Diocher Petru și a evitat conflictele care puteau să apară între ea și tatăl său din cauza averii rămase de la mama sa Diocher Maria.

La momentul decesului tatălui Diocher Petru - 24.04.2012, dânsa, la fel, era plecată din țară (locuia cu familia în Armenia).

Revenind în țară abia în anul 2015, s-a adresat la organele competente (Primăria, OCT Ștefan Vodă, Biroul Notarial) pentru acceptarea moștenirii lăsate de părinții ei Diocher Maria și Diocher Petru, ca fiind unicul copil în familie, și respectiv unicul moștenitor legal de gradul I.

La revenire a aflat că terenurile de pământ nr. XXXX și nr. XXXX, situate în XXXX și automobilul XXXX sunt înregistrate după Diligul Cristina, moștenite în baza paternității stabilite prin hotărârea Judecătorei Ștefan Vodă din 04.09.2012, care la moment este atacată la Curtea de Apel Chișinău.

Casa și terenul de lângă casă cu nr. XXXX, XXXX, XXXX, au fost înregistrate după Diligul Iulia, în baza contractului de întreținere pe viață încheiat între Diocher Petru și Diligu Iulia.

În prezent, dorește să-și perfecteze actele de moștenitor legal, însă termenul de adresare la notar pentru acceptarea moștenirii 1-a omis și, astfel, a solicitat restabilirea acestui termen.

Prin hotărârea Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 27 aprilie 2017, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, a fost admis apelul declarat de către Șișmanean Oxana. S-a casat hotărârea primei instanțe și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă.

La 27.02.2018, Cerneavski (Diligul) Cristina și avocatul Belousov Andrei au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului au indicat că concluzia instanței de apel privitor la admiterea acțiunii este una greșită, rezultată din interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material care guvernează prezentul raport litigios.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că, de textul integral a deciziei recurate a fost expediat spre cunoștință participanților la proces la 17 ianuarie 2018, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 129), iar recursul a fost depus la 27.02.2018, date despre recepționarea deciziei integrale la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017, în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 mai 2018, recursul a fost declarat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din materialele dosarului s-a constatat, că Șișmanean Oxana a depus cerere de chemare în judecată către Diligul Iulia și Diligul (Cerneavschi) Cristina cu privire la prelungirea termenului de acceptare a succesiunii după decesul părinților săi Diocher Maria și Diocher Petru.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea respingerii acțiunii, ca neîntemeiată. Pentru a emite soluția enunțată, instanța a reținut că, reclamanta nu a prezentat instanței de judecată probe, ce ar confirma că ea din motive întemeiate nu a avut posibilitate de a depune cererea de acceptare a succesiunii în termenul stabilit de lege.

Instanța de apel a admis apelul declarat de către Șișmanean Oxana. A casat hotărârea atacată și a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, reclamanta Șișmanean Oxana a demonstrat faptul că dânsa a fost în imposibilitate de a se adresa la biroul notarial pentru acceptarea succesiunii în termen legal, dat fiind faptul că a expirat termenul pașaportului străin și din această cauză nu a putut părăsi Armenia.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârilor judecătorești, prin prisma argumentelor invocate în recurs și referință, coroborat normelor de drept material aplicabile raportului juridic litigios, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat întemeiat, iar decizia instanței de apel pasibilă de a fi casată cu menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

Conform art.1517 Cod civil, termenul de acceptare a succesiunii este de 6 luni de la data deschiderii ei.

Potrivit art.1519 Cod civil, termenul prevăzut de art.1517 poate fi prelungit de către instanța de judecată cu cel mult 6 luni. Cu acordul celorlalți succesori care au acceptat succesiunea în termen, pot fi incluse în cercul moștenitorilor, fără a se adresa în instanța de judecată, persoanele din clasa succesorală chemată la succesiune care au omis termenul menționat.

Pot constitui circumstanțe temeinice de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii: starea de invaliditate a succesoriului, îngrijirea unui membru bolnav al familiei, aflarea în străinătate sau în rândul forțelor armate, tănuirea faptului deschiderii succesiunii de către ceilalți moștenitori etc. Nu constituie motive temeinice de admitere a acțiunii: necunoașterea dispozițiilor legale incidente, lipsa de timp pentru depunerea cererii, necunoașterea componenței patrimoniului succesoral și alte motive similare.

Astfel, analizând circumstanțele factice ale cauzei și actele anexate la materialele dosarului, instanța de recurs a stabilit că, reclamanta Șișmanean Oxana nu a prezentat careva probe ce ar confirma omiterea termenului de acceptare a succesiunii după decesul părinților săi din motive întemeiate, ba dimpotrivă din însuși declarațiile ei reiese că ea a cunoscut despre decesul tatălui său – 24.04.2012, dar invocând că i-a fost expirat termenul de valabilitate a pașaportului și nu a putut părăsi Armenia, din care cauză a revenit în țară abia în anul 2015, a fost în imposibilitate de a se adresa cu cerere de acceptare a succesiunii. Astfel, considerând ca temei justificat de prelungire a termenului de acceptare a acțiunii simplul fapt al aflării în străinătate.

Prin urmare, Colegiul nu poate reține ca întemeiat temeiul invocat, deoarece faptul aflării în străinătate urmează a fi interpretat nu ca o aflare în străinătate la propriu-zis, ci ca o situație în care o persoană în virtutea unor împrejurări, de exemplu în legătură cu serviciul, se află într-o deplasare de lungă durată, care nu presupunea întoarcerea în țară înainte de termen pentru a accepta succesiunea. În speță, însă anexele cauzei denotă faptul că reclamanta este stabilită cu traiul în Armenia, are în această țară o familie, deși insistă că și-a păstrat cetățenia Republicii Moldova. În așa fel, expirarea termenului de valabilitate a pașaportului străin nu poate constitui o justificare pentru restabilirea termenului de acceptare a succesiunii în cazul în care există un șir de pârghii legale întru înlăturarea unor asemenea obstacole. În același timp, legislația în vigoare nu instituie reguli anumite întru restabilirea termenului de acceptare a succesiunii pentru persoanele aflate în străinătate, indiferent dacă dețin cetățenia MDA sau nu. Or, prevederile legale indică expres că pentru a restabili acest termen este necesară existența unor circumstanțe temeinice de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii.

Mai mult, reclamanta nu a prezentat cel puțin probe pertinente și concludente, precum că a întreprins oricare acțiuni în vederea înlăturării impedimentelor apărute: încercarea de a-și perfecta pașaportul, adresarea prin intermediul oficiului poștal cu cerere de acceptare a succesiunii etc., și ca urmare a unor împrejurări, care nu-i pot fi imputate ei, în pofida încercărilor, nu a putut să accepte succesiunea în termenul stabilit de legislație.

În așa mod, argumentul invocat nu corespunde prevederilor legale anterior menționate pentru a constitui motiv de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii, iar soluția pronunțată de instanța de apel este neîntemeiată și decizia urmează a fi casată.

În acest context, instanța de recurs apreciază că prima instanță a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei în fond, totodată, a dat o apreciere corespunzătoare tuturor probelor pe dosar, fapt ce a dus la emiterea unei hotărâri judecătorești legale și întemeiate.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin.(1) lit. f) și alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Cerneavschi (Diligul) Cristina și avocatul Belousov Andrei.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 28 noiembrie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 27 aprilie 2017, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Oxanei Șișmanean către Diligul Iulia și Diligul (Cerneavschi) Cristina cu privire la restabilirea termenului de acceptare a acțiunii.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul -

Judecători:

Valeriu Doagă,

Tamara Chișca-Doneva,

Victor Burduh,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova